Γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής 'Ενωσης»

(1999/C 368/06)

Στις 3 Αυγούστου 1999 και σύμφωνα με το άρθρο 262 της Συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανωτέρω πρόταση.

Το τμήμα οικονομικής και νομισματικής ένωσης, οικονομικής και κοινωνικής συνοχής, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, εξέδωσε γνωμοδότηση στις 29 Σεπτεμβρίου 1999 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Vasco Cal.

Κατά την 367η σύνοδο ολομέλειας της 20ής και 21ης Οκτωβρίου 1999 (συνεδρίαση της 20ής Οκτωβρίου 1999), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 102 ψήφους υπέρ, 1 κατά και 2 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για το σύστημα των ιδίων πόρων της Ευρωπαϊκής 'Ενωσης, την οποία υπέβαλε η Επιτροπή τον Ιούλιο του 1999, αποτελεί συνέχεια των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 24ης και 25ης Μαρτίου σχετικά με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής 'Ενωσης για το διάστημα 2000 έως 2006.

1.1. Οι κυριότερες αποφάσεις του Συμβουλίου σχετικά με τους ιδίους πόρους ήταν:

— η μείωση του ανώτατου συντελεστή του ΦΠΑ (από 1 % σε 0,75 % για το 2002 και το 2003 και σε 0,5 % από το 2004 και ύστερα)·

— η αύξηση του ποσοστού των «παραδοσιακών ιδίων πόρων» που παρακρατείται από τα κράτη μέλη ως δαπάνες είσπραξης (από 10 % σε 25 %)·

— τεχνικές προσαρμογές για τη διόρθωση των ανισορροπιών υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου (ώστε να ληφθούν υπόψη τα αποτελέσματα των αποφάσεων αυτών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και οι μελλοντικές δαπάνες διεύρυνσης)·

— μείωση σε 25 % του μεριδίου χρηματοδότησης της Αυστρίας, Γερμανίας, Κάτω Χωρών και Σουηδίας για τη διόρθωση υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου· και

— η έκκληση προς την Επιτροπή να εξετάσει τη λειτουργία του συστήματος ιδίων πόρων, συμπεριλαμβανομένων και των επιδράσεων της διεύρυνσης, τη διόρθωση υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου και την μείωση που χορηγήθηκε στα τέσσερα προαναφερόμενα κράτη μέλη ως προς τη χρηματοδότηση της διόρθωσης υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου, συμπεριλαμβανομένου και του ζητήματος της δημιουργίας νέων αυτόνομων ιδίων πόρων για την ΕΕ.

2. Η ΟΚΕ είχε την ευκαιρία να εξετάσει τα προβλήματα αυτά στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας που εξέδωσε στις 24 και 25 Μαρτίου 1999 για τη «Χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής 'Ενωσης» [1], ενόψει του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της ιδίας ημερομηνίας. Στη γνωμοδότηση αυτή, η ΟΚΕ αναγνώριζε τις δυσκολίες υιοθέτησης ορισμένων από τις υπό συζήτηση προτάσεις, όπως τη δημιουργία νέων ιδίων πόρων, και τοποθετήθηκε ευνοϊκά έναντι ορισμένων από τα μέτρα που επρόκειτο να υιοθετήσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και που σήμερα αποτελούν αντικείμενο της πρότασης απόφασης του Συμβουλίου, και ειδικότερα σχετικά με: τη γενίκευση της εφαρμογής του πόρου ΑΕΠ και μείωση του ανώτατου συντελεστή εφαρμογής του ΦΠΑ, την αύξηση της παρακράτησης για δαπάνες είσπραξης και το συνυπολογισμό των δαπανών διεύρυνσης στη διόρθωση υπέρ του Ηνωμένου Βασιλείου.

2.1. Δεδομένου ότι οι δαπάνες και οι προθεσμίες της διεύρυνσης δεν μπορούν ακόμη να καθοριστούν σε ρεαλιστική βάση, η ΟΚΕ εξέφραζε την άποψη στη γνωμοδότησή της σχετικά με τη «χρηματοδότηση της ΕΕ» ότι, πριν από το 2006, θα προκύψει ανάγκη επανεξέτασης όλου του προβληματισμός σχετικά με τους ίδιους πόρους, συμπεριλαμβανομένων και των δημοσιονομικών ανισορροπιών σε σχέση με ορισμένα κράτη μέλη και, για τούτο, εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι έγινε έκκληση του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου προς την Επιτροπή για την επανεξέταση της λειτουργίας του συστήματος ιδίων πόρων.

2.2. Η ανάγκη της επανεξέτασης αυτής καθίσταται προφανής εάν αναλυθούν οι υφιστάμενες δημοσιονομικές ανισορροπίες και εάν προβληθούν στα διάφορα κονδύλια του προϋπολογισμού οι δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν από τη διεύρυνση, το κόστος της οποίας για τον κοινοτικό προϋπολογισμό «υποτιμάται σοβαρά».

2.3. 'Ομως, το ζήτημα ουσίας που προβάλλει η ΟΚΕ στη γνωμοδότησή της προχωράει περαιτέρω και θεωρεί ότι τα επιμέρους θετικά μέτρα δεν επαρκούν για να διασφαλίσουν ένα σύστημα ιδίων πόρων «δίκαιο, διαφανές, αποτελεσματικό και απλό», όπως τονίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Για τη νέα κατάσταση που θα δημιουργηθεί με τη διεύρυνση, είναι απαραίτητη η εισαγωγή, από το 2005/2006, οπότε και προβλέπεται η πραγματοποίηση των πρώτων διευρύνσεων, ενός γενικού μηχανισμού ρύθμισης ο οποίος θα ορίζει ένα πλαίσιο που θα διαρθρώνεται γύρω από το νέο σύστημα ίδιων πόρων και ο οποίος θα επιτρέπει την άμεση σύνδεση του εθνικού πλούτου (εκφραζόμενου ως κατά κεφαλήν ακαθάριστου εθνικού προϊόντος) προς τα καθαρά υπόλοιπα κάθε κράτους μέλους. Θα πρέπει συνεπώς να εξασφαλισθεί συνολικό επίπεδο ίδιων πόρων που θα επιτρέπει στην Ευρωπαϊκή 'Ενωση να αναλάβει δεόντως το ρόλο της και να τον ενισχύσει.

2.3.1. Η καμπύλη που αποτελεί τη γραφική παράσταση του εν λόγω μηχανισμού δεν θα πρέπει να υπερβαίνει τα όρια που έχουν καθορισθεί ως προς τα καθαρά υπόλοιπα.

[1] ΕΕ C 138 της 18.5.1999.

Η γραφική παράσταση που απορρέει από την άμεση συσχέτιση των δύο μεταβλητών δεν θα πρέπει να έχει γραμμική μορφή αλλά να απεικονίζεται από μία ζώνη με εντονότερο χρώμα. Ο διορθωτικός μηχανισμός θα τίθεται σε ισχύ αμέσως μόλις διαπιστωθεί ότι το σημείο το οποίο αντιστοιχεί στην κατάσταση των καθαρών υπολοίπων ενός κράτους μέλους δεν περιλαμβάνεται στην εν λόγω ζώνη και ότι η κατάσταση των υπολοίπων του εν λόγω κράτους μέλους διαφέρει σημαντικά από την κατάσταση των καθαρών υπολοίπων των άλλων κρατών μελών με το ίδιο οικονομικό επίπεδο. Η σχέση μεταξύ δημοσιονομικής ανισορροπίας, που μετράται σε σχέση με το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ, και των τρεχουσών δημοσιονομικών ανισορροπιών απαιτεί ένα τύπο που επιτρέπει ετήσιες διακυμάνσεις στις εισφορές στον προϋπολογισμό. Ιδεατώς, οι συμφωνημένοι μηχανισμοί επιβάλλεται να προβλέπουν ένα περιθώριο διακύμανσης που θα είναι αποδεκτό όταν εκφράζεται σε μέσο όρο σε περίοδο μεγαλύτερη του έτους. Η κλίμακα αυτού του περιθωρίου πρέπει να είναι αρκετή ώστε να διασφαλίζεται η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ των στόχων της σταθερότητας και της προβλεψιμότητας του επιπέδου των εσόδων και των διορθώσεων που θα πρέπει να υπάρξουν ως προς τα καθαρά υπόλοιπα, στην περίπτωση που αυτά δεν περιλαμβάνονται στον αποδεκτό βαθμό διακύμανσης. Κατά τον τρόπο αυτό αποφεύγεται η γενικευμένη πραγματοποίηση διορθώσεων για κάθε έτος.

2.4. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η έκθεση για την «εφαρμογή των κατάλληλων μέτρων και, ιδίως, για τις επιπτώσεις της διεύρυνσης επί της εφαρμογής του προϋπολογισμού» (άρθρο 9 της πρότασης απόφασης του Συμβουλίου), έκθεση που η Επιτροπή οφείλει να υποβάλει πριν από την 1η Ιανουαρίου 2006, επιβάλλεται να τύχει μίας προγενέστερης ευρείας συζήτησης σε όλα τα όργανα και τα κράτη μέλη ως προς την αυτονομία της ΕΕ, τη μείωση του ποσοστού των παραδοσιακών ιδίων πόρων (βλ. γραφική παράσταση Ι) και ως προς το θέμα ιδίων επαρκών πόρων για τη διατήρηση και ενίσχυση του ρόλου της ΕΕ. Η εν λόγω ευρεία συζήτηση θα επιτρέψει να δημιουργηθεί ευρεία συμφωνία, που θα διευκολύνει την υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων από την Επιτροπή.

Βρυξέλλες, 20 Οκτωβρίου 1999.

Η Πρόεδρος

της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI